

A KÓTA ÜNNEPI HANGVERSENYE

A MÁTYÁS TEMPLOMBAN

2024.október 23.

„1956 álom a tisztaságról és a hősiességről. Túl szép, hogy igaz legyen, pedig '56 a mai létünk erkölcsi alapja. Meg kellene írni a Bibliáját minden hősével, vértanújával együtt.”

Melocco Miklós gondolataival köszöntöm nagy tisztelettel ünneplő közönségünket a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége nevében. Szeretettel köszöntöm a szereplő együtteseket, karnagyait, vezetőiket és a kedves zeneszerzőket, akik megtiszteltek bennünket. Egyúttal köszönjük a Budavári Nagyboldogasszony Templom katolikus egyházközség vezetőinek, hogy - nem először! - ma is ünnepi koncertet adhatunk nemzeti ünnepünkön itt, a Mátyás Templomban.

A magyar 1956 ma is érvényes jelentéssel bíró eseménye volt Európa 20. századi történelmének, örök érvényű fogalomként nemesítette a szabadság gondolatát, mert nemcsak egyénenként, hanem nemzetként fogalmazta meg azt. A bátorságot is az adta, hogy résztvevői egy nagy közösségként élték meg azokat a nagyszerű pillanatokat. „*Meghasadt az égbolt, mert egy nép azt mondta, elég volt! A nemzet szíve akkor és ott egyként dobbant*” – írta Márai Sándor. Dobbanjon most a mi szívünk is - a hamarosan felhangzó kórusművek zenei üzenetei által.

Kodály Zoltán már 1947-ben felkészít bennünket Petőfi Sándor verseivel az „Élet vagy halál” férfikari és „A magyar nemzet” vegyeskari műveivel az ötvenes évekre. Megszólal a „nemzethalál” gondolata: „Élt egy nép a Tisza partján, századokig lomhán, gyáván”. De nem lenne Kodály, ha a mű befejezéseként nem bizakodva kérné számon tőlünk Petőfi szavaival: „Oh hazám, mikor fogsz ismét tenni egy sugárt, egy kis fényt megrozsdásodott nevedre? Mikor ébredsz önérzetre? Mikor? Mikor?”

Majd 1955-ben megszületett a forradalom és a szabadságharc „zenei szózata”, a Nemzeti dal férfikari műve, melyet a Magyar Néphadsereg Énekkara 1956 szeptemberében, másfél hónappal a forradalom kitörése előtt, releváns erővel, nagy hatással szólaltatott meg a Károlyi Kertben Vass Lajos vezényletével. Zengett a kóda a férfikar érces hangján fényes Á dúrban: Itt az idő, most vagy soha. Most, vagy soha!

Első osztályos gimnazista voltam Gyulán az 56-os események alatt. Október 26-án láttam ledőlni a felszabadulási emlékművet a hatalmas vörös csillaggal, majd másnap hét-nyolcezren gyűltünk össze a városháza előtti főtérre. Zengtek a város templomainak harangjai, kétszer elénekeltük a Himnuszt és a Szózatot, Simonyi Imre költő szavalt, beszélt a forradalom tisztaságáról és rendkívüli jelentőségéről. Közben Kossuth – nótákat énekeltünk, majd meghallgattuk a forradalmi bizottság megválasztott elnökének, Nádházi János szabó mesternek lelkesítő beszédét - vastapsok kíséretében. A békés, felszabadult összhang, az együtt gondolkodás öröme, a jobb jövőben való hit tartott ott össze ott bennünket, lobogtak a nemzeti színű zászlók és folyamatosan énekeltünk. Ez a szép gyulai emlék maradt meg bennem, a kis Erkel - gimnazistában. Azóta már tudom, hogy mit jelent a közös éneklés, a megszámlálhatatlan élmény, különösen „A magyarokhoz” Forr a világ bús tengere - éneklése és vezénylese. Nagy öröm volt számomra és tanár kollégáim számára a pandémiás korszak után az a felismerés, hogy mennyire igényli az énekes együttlétet a mai középiskolás ifjúság is. Egymás után négyszer énekelték el a Kodály kánont egymás kezét fogva, egymásra mosolyogva a keszthelyi Helikonon.

Megtisztelő kötelességem itt és most megemlékezni Bárdos Lajos tanár úrról, akinek október elsején ünnepeltük 125. születési évfordulóját, aki két évtizedig volt a Mátyás templom zeneigazgatója. Engedjenek meg egy vele kapcsolatos személyes élményt, amit leánykarommal éltem át 1984-ben. Nagy ifjúsági koncerttel tisztelegtünk az „Éneklő Ifjúság” 50 éves jubileuma alkalmából a Zeneakadémián. A tanár úr akkor már nem volt igazán jó egészségi állapotban. Az összkar 200 énekese egyre nagyobb csendben várta őt

a színpadon. Tíz perc késéssel nyílt az ajtó és belépett Bárdos tanár úr. Felejthetetlen üdvözlőfogadta, majd a felszabadult közös örömeleklés a keze nyomán: „Istené az áldás”. Valamennyien sorolhatnánk ehhez hasonló élményeinket, melyből erőt meríthetünk mai világunk nehézségei közepette. Nekünk ének-zene tanároknak, karnagyoknak olyan zenepedagógiai lehetőség van a kezünkben, mellyel kötelesek vagyunk élni. „A zene nagyhatalom”, olyan eszköz a kezünkben, mely az adott zenei élménnyel, a hangszeres játékkal, közös énekléssel felszabadít, bátorít, gátlásokból, félelmekből kigyógyít, csökkenti a fájdalmat, oldja a feszültséget, erősíti az önértékelést, segíti az önkifejezést, a kommunikációt, empátikussá tesz, koncentrálni tanít, aktívvá teszi a figyelmet és fegyelemre nevel, kreatívvá tesz, növeli az alkotó képességet. Az egész embert, a teljes személyiséget fejleszti. Megszeretheti az iskolai munkát, fejleszti a közösségi együtt működést, együtt gondolkodást, a mindenkiben meglévő zenei érzéket. Létrehozza a test, a lélek és a szellem harmóniáját, a lélek és a szellem szabadságát. Ezt a „kodályi utat”, a zenei nevelés magas színvonalát reprezentálják ma este a fellépő együttesek. Szövetségünk a mindenkori nehézség ellenére is nagyon sokat tett az elmúlt évtizedekben a zenei-énekes kultúra, az ifjúsági és felnőtt amatőr zenekari, népzenei és kórusmozgalom felvirágoztatásáért. Ezt teszi majd az elkövetkező években is, remélve egy olyan megszállott, elkötelezett ifjú zenész - generáció aktív működését, akik éltetni fogják napjainkban és a jövőben is az értékes zene szeretetét, annak gyakorlását, közösségi megfogalmazását, továbbadását az iskolákban, koncerttermekben.

Köszöntőmet a nemzeti ünnep eszmeisége sugallta. Megemlékezésemet a szabadság, a szellemi és lelki szabadság ránk, zenei vezetőkre is vonatkozó gondolatokkal szeretném zárni, melyet Vadász György Kossuth díjas építész, a Nemzet Művésze „Néhány mondat a szabadságról” c. írásában fogalmazott meg.

„ ... Örömközés. A másik szemében a mosoly és a jó felvillantása, magad biztonságos hite erődért, szeretetedért és az eredményedért... A szépség befogadása és megőrzése és a rád bízott – életre szóló –

feladat legjobb tudásod szerinti vállalása. ...”De mindent magadnak kell megteremtened egy Égi Hatalom segítségével. Hited ne hagyjon el soha!”

Meghitt, szép estét kívánok valamennyiüknek.

